

Til lovforslag nr. L 154 og 155

Folketinget 2011-12

Skriftlig fremsættelse (11. april 2012)

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution samt Forslag til lov om Dansk Institut for Internationale Studier

(Lovforslag nr. L 154 og 155)

Vedlagte to lovforslag skal tilvejebringe grundlaget for oprettelsen af Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution samt for oprettelsen af Dansk Institut for Internationale Studier. Lovforslagene er en udmøntning af regeringsgrundlaget fra oktober 2011, »Et Danmark, der står sammen«.

Herved nedlægges Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Baggrunden for ønsket om at nedlægge centeret er, at den gældende konstruktion, hvor institutbestyrelsen har det faglige ansvar, mens centerbestyrelsen har det budget- og regnskabsmæssige ansvar, er uhenigtsmæssig og fører til uklarhed i ledelsen af de to underlagte institutter. Hertil kommer, at den synergieffekt, som var tilsigtet ved sammenlægningen af de to institutter i centerstrukturen i 2002, aldrig fuldt ud lod sig realisere.

Ved lovforslaget om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution gøres det nuværende Institut for Menneskerettigheder til en selvstændig institution. Centrets menneskeretlige forskning videreføres således i Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution.

Det sikres ved lovforslaget, at instituttet til stadighed fuldt ud lever op til kravene i medfør af FN's Paris-principper om nationale menneskerettighedsinstitutioners status og organisation. Instituttets mandat og rolle som national menneskerettighedsinstitution styrkes og tydeliggøres, idet der indføres en ny bestemmelse om, at instituttet skal varetage overvågning af og rapportering om menneskerettighedssituationen i Danmark. Baggrunden herfor er, at dette ifølge Paris-principperne er en kerneopgave for en national menneskerettighedsinstitution, og instituttet har da også hidtil anset opgaven for omfattet af den gældende lov.

Det præciseres tillige, at instituttet er en selvejende institution inden for den offentlige forvaltning, for at understrege de forventninger om udøvelse af god forvaltningsskik, ansvarlighed og åbenhed, som en national menneskerettighedsinstitution i sit virke skal leve op til for at fremstå som

en troværdig institution med gennemslagskraft. Herudover ændres bestyrelsens sammensætning med henblik på at sikre en repræsentation af personer med handicap, øge afspejlingen af mangfoldigheden i samfundet og styrke informationsudveksling om Danmarks deltagelse i det internationale menneskerettighedsarbejde. Som noget nyt foreslås derfor også, at en repræsentant for Udenrigsministeriet deltager i bestyrelsesmøderne som observatør. Endvidere præciseres bestyrelsens ansvarsområde.

Ved lovforslaget om Dansk Institut for Internationale Studier gøres det nuværende Dansk Institut for Internationale Studier ligeledes til en selvstændig institution. Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheds forskning om internationale forhold inden for det brede udenrigs-, sikkerheds- og udviklingspolitiske område videreføres således i Dansk Institut for Internationale Studier. Hensigten med lovforslaget er, at Dansk Institut for Internationale Studier grundlæggende skal fortsætte uændret med det primære formål at udføre analyse og forskning på internationalt niveau inden for et bredt felt af internationale emner. Der skal fortsat lægges vægt på aktiviteter af betydning for politiske aktører, offentligheden og den offentlige debat, ligesom instituttet skal fremme dialogen mellem embedsmænd og forskere, herunder i form af videreuddannelse af praktikere i centraladministrationen og gennem udvekslingsordninger med de mest berørte ministerier. Opsplitningen af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder udgør en naturlig anledning til at gøre visse aspekter af instituttets ledelses- og ansvarsforhold mere klare, og ved lovforslaget foretages derfor ændringer heri. Formålet er dels at præcisere bestyrelsens overordnede ansvar, herunder for økonomiske og forvaltningsmæssige spørgsmål, dels at sikre den faglige uafhængighed af instituttets arbejde, samtidig med at Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet bevarer en vis føling med instituttets generelle faglige mål og strategier.

Såvel Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution som Dansk Institut for Internationale Studier vil være selvejende institutioner, som på de årlige finanslove modtager tilskud fra staten til dækning af institutternes drift og aktiviteter. Begge lovforslag indeholder tillige nogle præciseringer med hensyn til institutternes økonomi, regnskab og revision.

Udenrigsministeriet har foretaget relevanstest af de to lovforslag og på den baggrund vurderet, at der ikke er behov for at foretage en ligestillingsvurdering af lovforslagene, hvilket er meddelt Kirke- og Ligestillingsministeriet.

Det foreslås, at lovene træder i kraft den 1. januar 2013. Ikrafttrædelsen vil således følge Finansåret, hvilket vurderes mest hensigtsmæssigt for den bevillings- og regnskabsmæssige opsplitning af centret. Centerbestyrelsen vil være ansvarlig for de økonomiske dispositioner indtil regnskabsårets afslutning den 31. december 2012.

Lovforslagene fremsættes undtagelsesvist efter den 1. april 2012, idet regeringen dels har ønsket at få afklaring af

en række administrative spørgsmål i forbindelse med opsplitningen af centerkonstruktionen, dels har lagt vægt på en rimelig høringsfrist. Det er dog regeringens ønske, at lovforslagene færdigbehandles og vedtages inden den mødefri periode indledes, således at institutterne kan komme videre med deres arbejde.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagene og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslagene til det Høje Tings velvillige behandling.